

Tết Thanh Minh

Thanh Minh

Là tiết thứ năm trong "nhị thập tứ khí" và đã được người phương Đông coi là một lễ tiết hàng năm. Tiết Thanh Minh đến sau ngày Lập Xuân 45 ngày. Theo nghĩa đen, thanh là khí trong, còn minh là sáng sủa. Khi tiết Xuân Phân qua, những cơn mưa bụi của trời xuân đã hết, bầu trời trở nên quang đãng, sáng sủa là sang tiết Thanh Minh (thường bắt đầu trong tháng ba hoặc muộn lắm là đầu tháng tư âm lịch tùy từng năm).

Năm Nhâm Thìn (2012) thì tiết Thanh Minh vào ngày 14 tháng 3 (nhằm ngày 4/4/2012)

Tết Thanh Minh

Nhân ngày Thanh Minh, cũng như nhiều dân tộc Á Đông khác. Dân ta có tục đi viếng mộ gia tiên và làm lễ cúng gia tiên sau cuộc tảo mộ.

Lễ tảo mộ:

Tảo mộ chính là *sửa sang ngôi mộ cho sạch sẽ*. Nhân ngày lễ Thanh Minh người ta mang theo cốc xẻng để đắp lại nấm mồ cho to, rẫy hết cỏ dại và những cây hoang mọc trèo lên mộ có thể phạm tới hài cốt của người thân đã khuất. Sau đó cắm mấy nén hương, đốt vàng mã hoặc đặt thêm bó hoa dâng cho vong hồn người quá vãng.

Bên cạnh những ngôi mộ được trông nom, săn sóc, còn có những ngôi mộ vô chủ, không người thăm viếng. Những người có lòng

nhân đức không khỏi mũi lòng thường cắm một nén hương, đốt năm vàng mã cho những ngôi mộ này. Tại các nơi tha ma mộ địa còn có lập một cái am để thờ chung những mồ mả vô chủ gọi là *Am chúng sinh* và mỗi cửa am có một bà đồng sớm tối đèn hương thờ phụng.

Mọi người đi tảo mộ ăn vận rất chỉnh tề. Những người quanh năm đi làm ăn xa cũng thường trở về vào dịp này để tảo mộ gia tiên và sum họp với đại gia đình. Thường người ta đi tảo mộ từ sáng sớm cho đến gần trưa.

Tục lệ tảo mộ:

Thường người ta đi tảo mộ vào tiết Thanh Minh trời quang mây tạnh, và sau đó kính mời hương hồn tổ tiên về hưởng cỗ con cháu cúng trong dịp này. Nhưng cũng có nhiều nơi người ta tảo mộ vào dịp trước và sau ngày Tết. Nhiều làng thuộc tỉnh Hà Đông ở vào vùng đất thấp, tới vụ nước, ruộng nương và cả bãi tha ma đều ngập nước, thì người ta đi tảo mộ vào đầu tháng chín, sau khi nước đã rút. Dù đi tảo mộ vào ngày nào thì việc thăm nom mồ mả tổ tiên cũng là việc hay. Nghĩ đến gia tiên tức là nghĩ đến gốc, tưởng đến nguồn.

Cúng lễ trong ngày Tết Thanh Minh:

Tết Thanh Minh cũng là dịp để con cháu sửa lễ cúng gia tiên sau khi viếng mộ về. Cũng có nhà sửa lễ mang ra mộ cúng, nhưng đó chỉ là cúng riêng một ngôi mộ. Còn sau đó người ta vẫn cúng ở bàn thờ tổ tiên và khấn tất cả gia tiên nội ngoại về phối hưởng. Người ta thường cúng mặn trong ngày Thanh Minh, nghĩa là có làm cỗ, hoặc không làm cỗ thì cũng có đĩa xôi, con gà cùng với hương hoa, trà rượu, vàng mã. Và đồng thời với việc cúng tổ tiên cũng có cúng Thổ Công như trong mọi dịp.

Nguồn: <http://www.saomaitours.com/>

Thanh minh

Bách khoa toàn thư mở Wikipedia

*Bài này nói về một trong hai mươi tư **tiết khí** trong **lich Trung Quốc**. Các nghĩa khác, xem **Thanh minh (định hướng)**.*

Hai mươi tư tiết khí		
Kinh độ	Tiết khí	Dương lịch
Xuân		
315°	Lập xuân	4 - 5/2
330°	Vũ thủy	18 - 19/2
345°	Kinh trập	5 - 6/3
0°	Xuân phân	20 - 21/3
15°	Thanh minh	4 - 5/4
30°	Cốc vũ	20 - 21/4
Hạ		
45°	Lập hạ	5 - 6/5
60°	Tiểu mãn	21 - 22/5
75°	Mang chủng	5 - 6/6
90°	Hạ chí	21 - 22/6
105°	Tiểu thử	7 - 8/7
120°	Đại thử	22 - 23/7
Thu		
135°	Lập thu	7 - 8/8
150°	Xử thử	23 - 24/8
165°	Bạch lộ	7 - 8/9
180°	Thu phân	23 - 24/9
195°	Hàn lộ	8 - 9/10
210°	Sương giáng	23 - 24/10
Đông		
225°	Lập đông	7 - 8/11
240°	Tiểu tuyết	22 - 23/11
255°	Đại tuyết	7 - 8/12
270°	Đông chí	21 - 22/12
285°	Tiểu hàn	5 - 6/1
300°	Đại hàn	20 - 21/1

Tiết **Thanh minh** là một khái niệm trong công tác lập lịch của các nước phương Đông chịu ảnh hưởng của nền **văn hóa Trung Hoa** cổ đại. Nó là một trong số hai mươi tư **tiết khí** của các lịch **Trung Quốc**, **Việt Nam**, **Nhật Bản**, **Triều Tiên**.

Vì lịch của người Trung Quốc, cũng như Việt Nam cổ đại, bị nhiều người lầm tưởng là [âm lịch](#) thuần túy nên rất nhiều người cho rằng nó được tính theo chu kỳ của [Mặt Trăng](#) quay xung quanh [Trái Đất](#). Trên thực tế lịch Trung Quốc cổ đại là một loại [âm dương lịch](#) nên nếu giải thích theo thuật ngữ của lịch hiện đại ngày nay ([lich Gregory](#)) thì nó được tính theo vị trí của Trái Đất trong chu kỳ chuyển động trên [quỹ đạo](#) của mình xung quanh [Mặt Trời](#). Nếu tính [điểm xuân phân](#) là gốc ([kinh độ Mặt Trời](#) bằng 0°) thì điểm diễn ra hay bắt đầu tiết Thanh minh là kinh độ Mặt Trời bằng 15°. Do vậy, tiết Thanh minh thực tế được tính theo cách tính của [dương lịch](#) hiện đại và nó thông thường bắt đầu vào ngày [4](#) hoặc [5 tháng 4](#) dương lịch tùy theo từng năm.

Theo quy ước, tiết thanh minh là khoảng thời gian bắt đầu từ khoảng ngày 4 hay 5 tháng 4 khi kết thúc tiết [xuân phân](#) và kết thúc vào khoảng ngày 20 hay 21 tháng 4 trong lịch Gregory theo các múi giờ Đông Á khi tiết [cốc vũ](#) bắt đầu.

Mục lục

[1 Thời tiết](#)

- ♦ [2 Tết Thanh minh](#)
 - [2.1 Tảo mộ](#)
 - [2.2 Hội đạp thanh](#)
- ♦ [3 Trong văn học](#)
- ♦ [4 Xem thêm](#)

Thời tiết

Xét về mặt thời tiết, khí hậu thì từ thời điểm này trở đi ở [miền Bắc Việt Nam](#), do ảnh hưởng của luồng gió mùa đông-bắc đã yếu, gió đông-nam đã mạnh dần lên và [mưa phùn](#) đã gần như chấm dứt hẳn. Điều này làm mất đi hiện tượng [nồm](#) (hiện tượng làm hơi nước ngưng tụ lại trên bề mặt các đồ vật tiếp giáp gần với mặt đất cũng như nhà cửa) và tiết trời trở nên trong sáng, dễ chịu hơn do nhiệt độ đã lên cao và độ ẩm giảm xuống. Tuy nhiên, gần như vẫn chưa có [mưa rào](#) để bắt đầu cho [mùa mưa](#). Mưa rào thường diễn ra gần tiết [Cốc vũ](#).

Tết Thanh minh

Tết Thanh Minh diễn ra vào ngày tiết Thanh minh. Tại [Trung Quốc](#), [Đài Loan](#), [Hồng Kông](#) và [Ma Cao](#) thì tết này là một ngày quốc lễ. Còn ở các khu vực khác ở Đông Á thì không. Nói đến Tết Thanh minh thì bao giờ người ta cũng nghĩ đến lễ tảo mộ và hội đạp thanh.

Tảo mộ

Nhân ngày Thanh minh, người dân các nước có nền văn hóa tương đồng và chịu ảnh hưởng của nền văn minh Trung Hoa đều có tục đi tảo mộ gia tiên và làm lễ cúng gia tiên sau cuộc tảo mộ.

Công việc chính của tảo mộ là sửa sang các ngôi mộ của tổ tiên cho được sạch sẽ. Nhân ngày Thanh minh, người ta mang theo xẻng, cuốc để đắp lại nấm mồ cho đầy đặn, rẫy hết cỏ dại và những cây hoang mọc trùm lên mộ cũng như tránh không để cho các loài động vật hoang dã như rắn, chuột đào hang, làm tổ mà theo suy nghĩ của họ là có thể phạm tới linh hồn người đã khuất. Sau đó, người tảo mộ thắp vài nén hương, đốt vàng mã hoặc đặt thêm bó hoa cho linh hồn người đã khuất. Trong ngày Thanh minh, khu nghĩa địa trở nên đông đúc và nhộn nhịp. Các cụ già thì lo khăn vải tổ tiên nơi phần mộ. Trẻ em cũng được theo cha mẹ hay ông bà đi tảo mộ, trước là để biết dần những ngôi mộ của gia tiên, sau là để tập cho chúng sự kính trọng tổ tiên qua tục viếng mộ. Những người quanh năm đi làm ăn xa cũng thường trở về vào dịp này (có thể sớm hơn một, hai ngày vì nhiều lý do khác nhau) để tảo mộ gia tiên và sum họp với gia đình. Bên cạnh những ngôi mộ được trông nom, chăm sóc cẩn thận, còn có những ngôi mộ vô chủ, không người thăm viếng. Những người đi viếng mộ thường cũng cắm cho các ngôi mộ này một nén hương.

Hội đạp thanh

Trước đây, nam nữ thanh niên cũng nhân dịp này để du xuân nên mới có tên gọi *hội đạp thanh* (tức giẫm lên cỏ). Ngày nay, ở Việt Nam lễ hội này có lẽ không còn, nhưng ở Trung Quốc thì một vài nơi vẫn còn duy trì được.

Trong văn học

Tranh miêu tả cảnh chị em [Thúy Kiều](#) gặp Kim Trọng trong ngày Tết Thanh minh của họa sĩ Lê Chánh, được treo ở lầu 3 của [đình Độc Lập](#) cũ

Nếu tính tiết [Đông chí](#) là gốc thì tiết Thanh minh cách tiết này khoảng 105 ngày, còn nếu tính tiết [Lập xuân](#) là gốc thì nó cách tiết này khoảng 60 ngày. Tính theo [âm lịch](#), nó rơi vào khoảng từ sớm nhất là giữa tháng Mão (tháng Hai) đến muộn nhất là giữa tháng Thìn (tháng Ba). Cho nên, [Nguyễn Du](#) trong [Truyện Kiều](#) mới có câu:

*Ngày xuân con én đưa thoi
Thiều quang chín chục đã ngoài sáu mươi
Cỏ non xanh tận chân trời
Cành lê trắng điểm một vài bông hoa
Thanh minh trong tiết tháng Ba
Lễ là tảo mộ, hội là đạp thanh...*

Xem thêm

[Lịch Trung Quốc](#)

- [Tiết khí](#)

<u>Tết</u>	
Thành phần	Âm thực: Bánh chưng · Bánh giầy · Bánh tét · Dưa hành · Mứt · Thịt mỡ · Thịt kho hột vịt Phong tục: Cây nêu · Câu đối · Chợ Tết · Hoa đào · Hoa mai · Lì xì · Mâm ngũ quả · Pháo hoa · Tràng pháo · Tranh Tết Liên quan: Đường hoa Nguyễn Huệ
Một số Tết khác	Tết Dương lịch · Tết Nguyên tiêu · Tết Thanh minh · Tết Hàn thực · Tết Đoan ngo · Ngày Thiếu nhi · Vu-lan · Tết Trung thu · Tết Com mới · Tết Trùng cửu · Tết Trùng thập
Tết trên thế giới	Tết Trung Quốc · Tết Hàn Quốc · Tết Nhật Bản · Tết Khơ-me · Tết Miến Điện · Tết Lào · Tết Thái · Tết Ba Tư · Tết Tây Tạng · Tết Mông Cổ
Từ ngữ liên quan	Năm mới · Giao thừa · Tất niên

Nguồn: http://vi.wikipedia.org/wiki/Thanh_minh

Tết Thanh minh và tục tảo mộ của người Việt

Với đạo lý uống nước nhớ nguồn, từ xa xưa Tết Thanh minh đã trở thành lễ hội quan trọng, thiêng liêng, đi sâu vào tiềm thức của biết bao người Việt Nam trong và ngoài nước.

Thanh minh tuy không phải là cái tết lớn, nhưng lại gắn liền với đạo đức, với bổn phận con người Việt Nam - bổn phận của con cháu tưởng nhớ công lao của tổ phụ, của những người đi trước. Đây chính là ngày giỗ tổ chung để mọi người có dịp báo hiếu, trả nghĩa, gọi là đền đáp phần nào ơn sinh thành tạo dựng của tổ tiên.

Tết Thanh minh mang ý nghĩa cội nguồn, nhắc chúng ta không quên hướng về quê cha đất tổ. Người dân nhiều nơi kết hợp Tết Thanh minh với Tết Hàn thực, tức ngày bánh trôi bánh chay, được tổ chức vào ngày 3 tháng Ba âm lịch. Tuy nhiên, trên thực tế Tết Thanh minh đi theo quy luật vận hành của mặt trời - lịch dương, chứ không theo lịch mặt trăng - lịch âm, thường rơi vào ngày 4 hoặc ngày 5 của tháng Tư dương lịch.

Phong tục làm cỗ các phần mộ (lễ tảo mộ), sửa sang, thắp hương, đặt hoa quả thành kính tưởng nhớ ông bà tổ tiên là những hoạt động không thể thiếu trong ngày lễ quan trọng này.

Nguồn gốc tết Thanh minh

Tết Thanh minh được bắt nguồn từ Trung Quốc. Chuyện kể rằng, đời Xuân Thu, vua Tấn Văn Công, nước Tấn, gặp loạn phải bỏ nước lưu vong, nay trú nước Tề, mai trú nước Sở. Bấy giờ có một hiền sĩ tên là Giới Tử Thôi theo vua giúp đỡ mưu kế. Một hôm, trên đường lánh nạn, lương thực cạn, Giới Tử Thôi phải lén cắt một miếng thịt đùi mình nấu lên dâng vua. Vua ăn xong hỏi ra mới biết, đem lòng cảm kích vô cùng. Giới Tử Thôi theo phò Tấn Văn Công trong mười chín năm trời, cùng nhau trải nếm bao nhiêu gian truân nguy hiểm. Về sau, Tấn Văn Công giành lại được ngôi báu trở về làm vua nước Tấn, phong thưởng rất hậu cho những người có công, nhưng lại quên mất công lao của Giới Tử Thôi. Giới Tử Thôi cũng không oán giận gì, nghĩ mình làm được việc gì, cũng là cái nghĩa vụ của mình, chứ không có công lao gì đáng nói. Vì vậy, ông về nhà đưa mẹ vào núi Điền Sơn ở ẩn. Tấn Văn Công về sau nhớ ra, cho người đi tìm. Giới Tử Thôi không chịu rời Điền Sơn ra lĩnh thưởng, Tấn Văn Công hạ lệnh đốt rừng, ý muốn thúc ép Giới Tử Thôi phải ra, nhưng ông nhất định không chịu tuân mệnh, rốt cục cả hai mẹ con ông đều chết cháy. Vua thương xót, lập miếu thờ và hạ lệnh trong dân gian phải kiêng đốt lửa ba ngày, chỉ ăn đồ ăn nguội đã nấu sẵn để tưởng niệm (khoảng từ mùng 3/3 đến mùng 5/3 âm lịch hàng năm). Từ đó ngày mùng 3/3 âm lịch hàng năm được coi là ngày tết Hàn thực, nhằm tưởng nhớ đến công ơn dưỡng dục của những người đã khuất.

Từ thời Lý nhân dân ta đã tiếp nhận tết Hàn thực nhưng ý nghĩa của ngày tết này đã biến đổi và mang đậm màu sắc truyền thống, phù hợp với tâm lý cũng như cuộc sống thường nhật của người dân nước Việt. Vào ngày tết Hàn thực, người Việt không kiêng lửa, mọi việc nấu nướng

vẫn được thực hiện, chỉ có điều người Việt dùng bánh trôi – bánh chay cho tết Hàn thực với ý nghĩa tượng trưng đó là những thức ăn nguội – hàn thực. Vì vậy người Việt còn gọi tết Hàn thực bằng một tên gọi khác là tết bánh trôi – bánh chay.

Tục Tảo mộ

Đối với người Việt, tết Thanh minh còn là dịp để con cháu hướng về tổ tiên, cội nguồn. Dù ai đi đâu, ở đâu đến ngày mừng 3/3 âm lịch cũng cố gắng về với gia đình để được đi tảo mộ, để cùng nhau ngồi bên mâm cơm sum họp gia đình. Những ngôi mộ được người nhà dọn dẹp sạch sẽ, vun đắp thêm đất mới, đó là những tâm đức của người đang sống đối với người đã khuất.

Theo thông lệ từ trước đến nay, cứ sau tháng Giêng là người ta đã lo việc đắp mộ cho những người quá cố. Trước Thanh minh một ngày, để đi cúng mộ người ta đã chuẩn bị một bộ tam sinh, giấy ngũ sắc, nhang, đèn, giấy tiền, vàng bạc, quần áo giấy... và các loại bánh trái, thức ăn, thức uống khác tùy sở thích của mỗi nhà. Bộ tam sinh dùng để tế trong các đại lễ ngày xưa là ba con vật: bò, heo, dê. Ngày nay tùy theo tập quán của mỗi địa phương và hoàn cảnh của mỗi gia đình để làm lễ.

Công việc chính của tảo mộ là sửa sang các ngôi mộ của tổ tiên cho được sạch sẽ. Nhân ngày Thanh minh, người ta mang theo xẻng, cuốc để đắp lại nấm mồ cho đầy đặn, rẫy hết cỏ dại và những cây hoang mọc trùm lên mộ cũng như tránh không để cho các loài động vật hoang dã như rắn, chuột đào hang, làm tổ mà theo suy nghĩ của họ là có thể phạm tới linh hồn người đã khuất. Sau đó, người tảo mộ thắp vài nén hương, đốt vàng mã hoặc đặt thêm bó hoa cho linh hồn người đã khuất. Bên cạnh những ngôi mộ được trông nom, săn sóc, còn có những ngôi mộ vô chủ, không người thăm viếng. Những người có lòng nhân đức không khỏi mũi lòng thường cắm một nén hương, đốt nắm vàng mã cho những ngôi mộ này. Tại các nơi tha ma mộ địa còn có lập một cái am để thờ chung những mồ mả vô chủ gọi là Am chúng sinh và mỗi cửa am có một bà đồng sớm tối đèn hương thờ phụng.

Trong ngày Thanh minh, khu nghĩa địa trở nên đông đúc và nhộn nhịp. Các cụ già thì lo khăn vái tổ tiên nơi phần mộ. Trẻ em cũng được theo cha mẹ hay ông bà đi tảo mộ, trước là để biết dần những ngôi mộ của gia tiên, sau là để tập cho chúng sự kính trọng tổ tiên qua tục viếng mộ. Những người quanh năm đi làm ăn xa cũng thường trở về vào dịp này (có thể sớm hơn một, hai ngày vì nhiều lý do khác nhau) để tảo mộ gia tiên và sum họp với gia đình.

Ngoài tục lệ trên, người Việt Nam còn có tục lệ làm bánh trôi, bánh chay thắp hương, sau đó cả gia đình quây quần bên nhau thưởng thức hương vị đậm đà của món bánh này.

Tết Thanh minh nhắc chúng ta nhớ về quê hương, nguồn cội. Phảng phất trong bóng dáng mỗi con người là dấu ấn quê hương không dễ phai mờ theo năm tháng. Quê hương, nguồn cội chính là tài sản tinh thần vô giá đối với mỗi cá nhân chúng ta. Nếu không có điều kiện trở về quê hương trong dịp Thanh minh này, xin hãy hướng về nơi thiêng liêng ấy, bởi quê hương đi theo chúng ta suốt cuộc đời, in đậm dấu ấn trong từng nhân cách.

Vietbao (Theo: vietnamonline)